

HALK EĞİTİMİ PROGRAMLARININ NİCEL YAPISI

—Çeşitleri, Yaygınlıkları, Katılanlar—

(Tez Özeti)*

Ar. Gör. Rifat MİSER **

GİRİŞ

Bireylerin ilgi, istek ve ihtiyaçlarını karşılamaya yönelen ve dolayısıyla örgün eğitim gibi öğretmek değil, öğrenmek esası üzerine kurulan halk eğitimi ile, insan aklına gelebilecek hemen her konuda program düzenleyip uygulamak mümkündür. Gerçekten, gerek alanyazında, gerekse Türkiye'nin yasal mevzuatında halk eğitiminin amaç ve işlevlerinin, bireyin eğitim ihtiyaçları ile ilgili tüm konuları kapsayacak genişlikte bir dağılıma sahip olduğu görülmektedir.

Türkiye'nin halk eğitimi önceliklerini ise dönemin Milli Eğitim Bakanı, 1985 yılında toplanan Paris Yetişkinler Eğitimi Konferansında şöyle belirtmektedir¹:

(Türkiye'de halk eğitiminde önceliği olan nüfus kümeleri) okuma yazma bilmeyenler, biraz okuma yazma bilenler, kırsal (bölgelerde) ve gecekonduya yaşayan nüfus, kadınlar, genel olarak gençler ve işsizlerdir. Çalışan nüfusun yeni beceriler kazanma veya iş piyasasının istediği şekilde mevcut becerilerini geliştirme ihtiyacı, bu çalışmaların üretime dönük etkisini hemen sağlama başlıca ilgi alanıdır. Biz diğer gruplara ve ne zaman ve nerede ortaya çıkarsa çıksın diğer ihtiyaçlara da yönelmekle birlikte çabalarımızı özellikle, ifade edilen gruplara yöneltiliyoruz.

Öte yandan beş yıllık kalkınma planlarında ve yıllık uygulama programlarında, halk eğitiminin öncelikle ele alması gereken bir uğraşı

* Misir, Rifat. "Halk Eğitimi Programlarının Nicel Yapısı, -Çeşitleri, Yaygınlıkları, Katılanlar- "Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, A.Ü. Sos. Bil. Ens. 1987.

** Halk Eğitimi Bölümü Araştırma Görevlisi.

1 MEGS Bakanı, ss: 15-16.

alanı olarak, kalkınmanın gerektirdiği nicelik ve nitelikte insangücü yetiştirilmesi sorunu hep vurgulanmaktadır. Örneğin III. BYKP'da, teknik insangücü ihtiyacının karşılanabilmesi için, "yaygın eğitim sisteminin mesleki ve teknik eğitime öncelikle ve ağırlıkla yönelmesi" gerektiği belirtilmektedir². Bu konu 10. Milli Eğitim Şûrasında da şöyle ifade edilmiştir³.

Türk eğitim sistemi yeniden oluşturulurken, gelişen Türkiye'nin ihtiyaçları gözönünde tutulmuştur. Türkiye, sanayi dönemine girmektedir. Sanayiye dönük bir eğitim sisteminde, ana sınıftan üniversiteye kadar, mesleki ve teknik eğitime ağırlık vermek kaçınılmazdır.

Halk eğitimi etkinliklerinde bulunan kamusal, özel ve gönüllü kuruluşlar; ana görevi halk eğitimi yapmak olan kuruluşlar, ana görevine ek olarak halk eğitimi yapan kuruluşlar ve halk eğitimini asıl amacına ulaşmak için araç olarak kullanan kuruluşlar olarak sınıflandırılmaktadır⁴. Türkiye'de ana görevi halk eğitimi yapmak olan kuruluşlardan biri ve en yaygın olanı "Halk Eğitimi Merkezleri"dir.

Halk Eğitimi Merkezleri'nin faaliyetlerinin nesnel bir değerlendirmesinin yapılabilmesi için, ilk önce bu kuruluşların faaliyetlerinin mevcut durumunun saptanılmasına gerek görülmüştür. Bu amaçla yapılan araştırmada, DİE'nin "Yaygın Eğitim İstatistikleri" temel veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Verilerin düzenlenmesinde kullanılan ve Şekil I'de gösterilen "Halk Eğitimi Programlarının Sınıflandırılması"nda, Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliğinin bu konudaki sınıflandırması esas alınmıştır.

BULGULAR

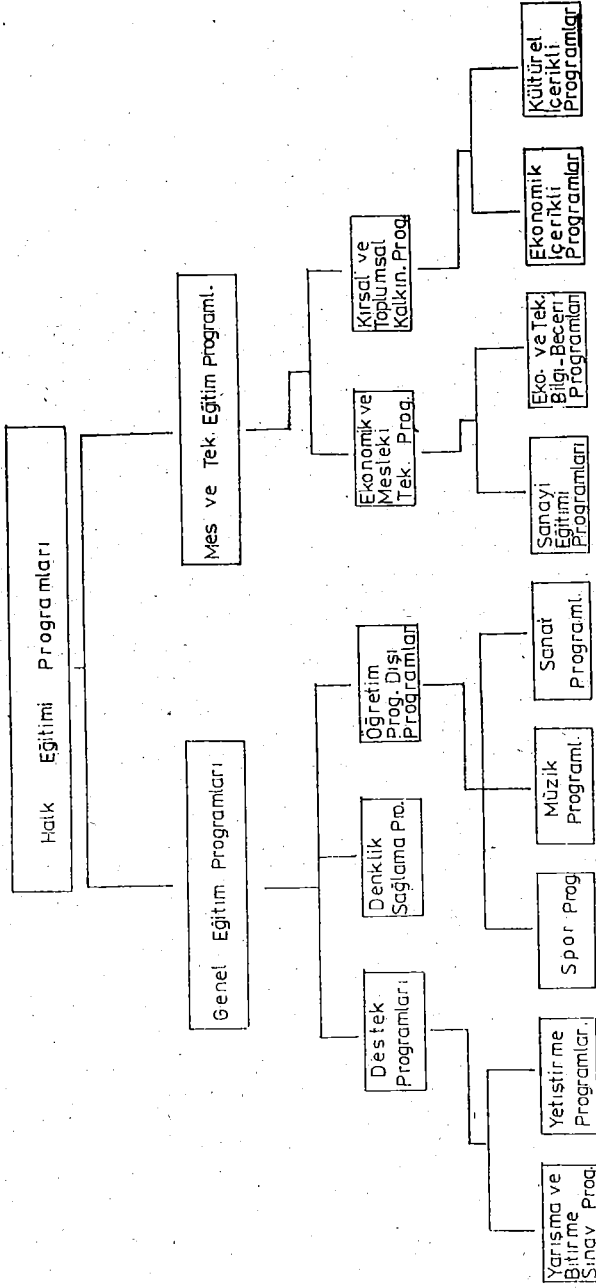
A. 1974-1984 tarihleri arasındaki on yıllık dönemde Halk Eğitimi Merkezleri tarafından 178 çeşit programın uygulandığı saptanılmıştır: Çizelge I, II, III ve IV.

- 1- Bunların 61 çeşidinin Genel Eğitim Programları kapsamında,
- 2- Geriye kalan 117 çeşidinin Mesleki ve Teknik Eğitim Programları kapsamında olduğu görülmüştür.

2 III. BYKP, s. 775.

3 X. MEŞ, s. 26.

4 Geray, ss: 17-20.

Sekil 1 - Halk Eğitimi Programlarının Sınıflaması

Cizelge I
1974-1984 Döneminde Uygulanan Destek Programlarının
Çesitleri ve Yıllara Doğulu

VAR
YOK

Yıl	İtalyanca	Felsefe	Edebiyat	Coğrafya	Tarih	Biyoloji	Kimya	Türkçe	Fizik	Sosyal Bilimler	San Bilgisi	Genel Kültür	Matematik	Fransızca	Almanca	İngilizce	Üniversiteye Haz.	(Testle) Sınav Ha.	İlkokul Bitirme	Ortaokul Bitirme	Lise Bitirme	Genel Yetenek	Dev. Tarafık Sın.H.	Anadolu Lise. Haz.
1983 - 84	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1982 - 83	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1981 - 82	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1980 - 81	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1979 - 80	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1978 - 79	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1977 - 78	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1976 - 77	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1975 - 76	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1974 - 75	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Yarısma ve Bitirme Sın.Pr.

Programları

Yetistirme

Kaynak: DIE Yaygın Eğitim 1974 - 84 İstatistikleri

Cizelge II

1974 - 1984 Döneminde Uygulanan Öğretim Programı Dış Programların

Çesitleri ve Yıllara Dağılımı

VAR
YOK

Yıl	Putbol	Halter	Karate	Judo	Satrang	Masa Tenisi	Boks	Aletizm	Hentbol	Voleybol	Basketbol	Güres	Cimnastik	Spor	Saz	Mandolin	Türk Halk Müziği	Türk Sanat Müziği	Müzik	Püt	Piyano	Gitâr	Ud	Akordion	Enstrüman	Çocuk Orkestrası	Çocuk Korosu	Keman	Melodika	Kanun	Bando	Oda Orkestrası	Gaz	Bale	Resim	Tiyatro	Halay	
1983 - 84	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒
1982 - 83	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒
1981 - 82	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒
1980 - 81	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒
1979 - 80	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒
1978 - 79	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒
1977 - 78	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒
1976 - 77	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒
1975 - 76	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒
1974 - 75	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒

Spor Programları Muzik Programları Sanat Pr.

Kaynak: DİE Yaygın Eğitim 1974 - 84 İstatistikleri

Cizelge III
1974 -1984 Döneminde Uygulanan Ekonomik ve Mesteki Teknik Programların
Çesitleri ve Yıllara Dağılımı

Yıl	a) Sanayi Eğitimi Programları	
	VAR.	YOK
1983 - 84	■	□
1982 - 83	■	□
1981 - 82	■	□
1980 - 81	■	□
1979 - 80	■	□
1978 - 79	■	□
1977 - 78	■	□
1976 - 77	■	□
1975 - 76	■	□
1974 - 75	■	□
Oryantasyon	■	□
Matbaacılık	■	□
Sinema Makinesi Kullanma	■	□
Televizyon	■	□
Oto Tamirliği	■	□
Su Motoru	■	□
Bobinaj	■	□
Makina Yagcılığı	■	□
Kalpa	■	□
Radio-TV	■	□
Elektronik	■	□
Metal İşleri	■	□
Duvarcılık	■	□
Yaglı Boya (Badanacılık)	■	□
Pilot Bölg	■	□
İşbaşı Eğitimi	■	□
Forma-Teavize	■	□
Makina Resamılgı	■	□
Makina Teknik Resmı	■	□
Formacılık	■	□
Motor Tamiri (Bilgiel)	■	□
Dülgel	■	□
Radıoculuk	■	□
Teknik Resim	■	□
Mimarı Proje (Resamılgı)	■	□
Yapı	■	□
Sahı Teat	■	□
Stüdyo Eğitimi	■	□
Elektrik	■	□
Karagöz	■	□
Demircılık	■	□
Kalorifer	■	□
Kaynakçılık	■	□

Kaynak: DİE Yaygın Eğitim 1974-84 İstatistikleri

1974 - 1984 Coneminde Uygulanan Kırsal ve İtoplumsal Kalkınma Programlarının Cizelge.IV

Yıllar	Çesitleri ve Yıllara		Dağılımı		Programların
	VAR	YOK	VAR	YOK	
1983 - 84					Muhterak Yönetim
1982 - 83					Ana-Çocuk Sağlığı
1981 - 82					Çevre Sağlığı
1980 - 81					Toplum Kalkınması
1979 - 80					Köy Katıblı Yetiştirme
1978 - 79					Müşavir Planlama
1977 - 78					Beşin ve Beşlenme
1976 - 77					Görül Kuraları
1975 - 76					Sağlıklı Yaşama
1974 - 75					Ev Ekonomisi
					Çocuk Bakımı
					Arıılık
					Terimlilik(Modern Tarım)
					Tavukçuluk
					Hayvanlık
					Kooperatitgillik
					Traktör Bakım ve Kullan.
					İttilik(Tarım İttiliği)
					Meyveçilik
					Mantar Yetiştirtiliği
					Pansiyonculuk
					İpek Böcekçiliği
					Ağaç İğleri
					Ziraat
					Su Ürünleri
					Balık Ağır Örne

Ekonomik İçerikli Prog. İstatistikleri

Kültürel İçerikli Prog.

Kaynak DİE Yaygın Eğitim 1974 - 84

3- Hem Genel Eğitim Programlarında hem de Mesleki ve Teknik Eğitim Programlarında 1981-84 yılları arasında çeşitlerin çoğalması eğilimi gözlenmiştir.

a) Son üç yıllık dönemde Genel Eğitim Programlarından 21,

b) Mesleki ve Teknik Eğitim Programlarından ise 45 yeni program uygulanmaya başlanılmıştır.

4- On yıllık dönemde 34 program çeşidinin her yıl uygulandığı saptanılmıştır.

a) On yıl boyunca uygulanan tüm kursların % 84.3'ünde (85.704 kursta) bu 34 çeşit programın uygulandığı ve

b) On yıl boyunca Halk Eğitimi Merkezlerince düzenlenen tüm kurslarda başarılı olan 2.024.449 insanın % 81.9'unun (1.658.679'u) bu 34 program çeşidini izlediği görülmüştür.

B. On yıllık dönemde 178 çeşit programı kapsayan 101.695 kurs düzenlendiği saptanılmıştır.

1- Tüm kursların % 10.8'inde (10.959'u) Genel Eğitim Programları uygulandığı görülmüştür.

a) Genel Eğitim Programlarını kapsayan kursların % 53.2'sinde "Destek Programlar" uygulanmıştır. Destek Programların kendi içinde ise "Yetiştirme Programları" daha fazla yer almıştır.

b) Genel Eğitim Programlarını kapsayan kursların % 46.8'inde ise "Öğretim Programı Dışı Programlar" uygulanmıştır. Bu alt kümenin kendi içinde de "Müzik Programları"nın daha fazla kursta yer aldığı görülmektedir.

2- Tüm kursların % 89.2'sinde (90.736'sı) Mesleki ve Teknik Eğitim Programları uygulandığı görülmüştür.

a) Tüm Mesleki ve Teknik Eğitim Programları kurslarının % 95.9'unda "Ekonomik ve Mesleki Teknik Programlar" yer almıştır. Bu alt kümeye ilişkin kursların % 96.6'sı "Ekonomik ve Teknik Bilgi-Beceri Programları"nı, % 3.4'ü de "Sanayi Eğitimi Programları"nı kapsamıştır.

b) "Kırsal ve Toplumsal Kalkınma Programları" ise, Mesleki ve Teknik Eğitim Programlarını kapsayan kursların yalnızca % 4.1'inde yer almıştır. Bu alt kümenin kendi içinde de, "Kültürel İçerikli Programlar"ın izlendiği kurslar daha yaygındır.

3- 1983-84 yılı içinde 114 çeşit program uygulanmıştır.

a) Bunların 74'ünün herbirinde başarılı olanların toplam başarılanlara oranının % 0.1'den daha az olduğu saptanılmıştır. Bu 74 çeşit programda başarılı olanların sayısının toplamı, yalnızca daktilo programında başarılı olanların sayısından bile daha azdır.

b) Her bir programda başarılı olanların toplam başarılanlara oranının % 2'den büyük olduğu tüm programların, "Ekonomik ve Teknik Bilgi-Beceri Programları" ara kümesine ait olduğu görülmüştür.

c) 1983-84 yılı içinde biçki-dikiş programlarında başarılı olanların toplam başarılanlara oranı, diğer 113 programın herbirinden daha yüksektir. Bu bulgu, on yıllık dönemin her yılı için geçerlidir. On yıllık dönemde biçki-dikiş programlarında başarılı olanların tüm programlarda başarılı olanlara oranı % 30.1 olarak bulunmuştur.

C. On yıllık dönemde halk eğitimi programlarında başarılı olan 2.024.449 insanın 329.932'si (% 16.3'ü) erkek, 1.694.517'si (% 83.7'si) kadın olarak bulunmuştur.

1- Genel Eğitim Programlarında erkeklerin oranı, kadınların oranından daha fazladır: % 62.1.

2- Mesleki ve Teknik Eğitim Programlarında ise kadınların oranı erkeklerden daha fazladır. Bu ana kümede başarılı olan erkek nüfusun, bu ana kümede başarılı olanların toplamına oranı % 9.5'dir.

3- On yıllık dönemde programlara katılan erkeklerin oranında bir düşüş, kadınların oranında ise bir yükseliş eğilimi gözlenmektedir.

D. On yıllık dönemde Halk Eğitimi Merkezleri tarafından uygulanan programlarda başarılı olan insanların % 45.4'ü (919.324) ilkokul, % 24.9'u (505.176'sı) lise -genel + mesleki-mezunu; % 0.8'i (15.918'i) okumaz-yazmaz; % 4'ü (80.687'i) okur-yazar olarak saptanmıştır.

1- Genel Eğitim Programlarını başarılanlar içinde oranı en yüksek küme lise - genel + mesleki-mezunlarıdır: % 35.4 (92.403'ü). Bu kümeyi ise % 31.6'lık bir oranla (82.424'ü) ortaokul mezunları kümesi izlemektedir.

2- Mesleki ve Teknik Eğitim Programlarını başarılanlar içinde oranı en yüksek küme ise % 48'le (846.453'ü) ilkokul mezunlarıdır. Bunları % 23.4'lük (412.673'ü) bir oranla lise - genel + mesleki - mezunları izlemektedir. Ortaokul mezunlarının oranı ise % 22.7'dir (4000.926).

3- 1974-84 döneminde okumaz-yazmazlar ve okur-yazarların toplam içindeki oranları giderek azalma eğilimi göstermektedir.

4- Aynı dönemde lise -genel+ mesleki- mezunlarının toplama oranı ise artma eğilimi göstermektedir.

5- 1974-75 yılında % 63.3 olan oranları 1983-84 yılında % 27.3'e gerileyen ilkokul mezunları kümesi ise, on yıllık dönemde oranı en çok azalan küme olmuştur.

E. On yıllık dönemde, halk eğitimi programlarında başarılı olanların % 48.7'sinin (985.619'u) yaşlarının 17-25; % 26'sının (526.761'i) yaşlarının 12 (13) - 16; %22.4'ünün (454.260'ı) yaşlarının 26-45 arasında olduğu saptanmıştır. Oranları en az olanlar ise 7-12 ve 46 + yaş kümeleridir.

1- On yıllık dönemde 12 (13) - 16 yaş kümesinin toplam içindeki oranının giderek düştüğü görülmüştür. 1974-75'de % 37.8 olan oranlarının 1983-84'de % 22.4'e gerilediği saptanmıştır. Buna karşılık 17-25 yaş kümesinin 1974-75'de % 17 olan oranının artarak 1983-84'de % 30.6'ya yükseldiği görülmüştür.

2- Sözkonusu dönemde Genel Eğitim Programlarından en fazla 17-25 ile 12 (13) - 16 yaş kümelerinin yararlandığı görülmüştür. Genel Eğitim Programlarında başarılı olanlar içinde 17-25 yaş kümesinin oranı % 44.2 (115.310'u), 12 (13) - 16 yaş kümesinin oranı % 37.6 (98.041'i) olarak bulunmuştur. Bu programlardan en az yararlananlar ise 7-12 ve 46 + yaş kümeleri olmuştur.

3- Mesleki ve Teknik Eğitim Programlarından en çok yararlananların da yine, oranları % 49.4 olan (870.309'u) 17-25 ve % 24.3 olan (428.720'si) 12 (13)-16 yaş kümeleri olmuştur. En az yararlananlar da yine 7-12 ve 46 + yaş kümeleri olarak bulunmuştur.

F. 1983-84 yılında halk eğitimi programlarını başaranların öğrenim ve yaş özelliklerine göre program çeşitlerine dağılımı:

1- Okuması yazması olmayanların Genel Eğitim Programlarından hiçbirine katılmadıkları, Mesleki ve Teknik Eğitim Programlarınsa yalnızca 12'sine katıldıkları ve ancak, hayvancılık programı dışında bu programlar içindeki oranlarının çok düşük olduğunu,

2- Okur-yazarların Genel Eğitim Programlarından yalnızca ilkokul bitirme, çocuk korosu, bale ve halay programlarına; Mesleki ve Teknik Eğitim Programlarınsa 24'üne katıldıklarını,

3- Lise mezunlarının uygulanan 114 programdan yalnızca 20'sine katılmadıklarını ortaya koymuştur.

a) Lise mezunlarının, katıldıkları programların 63 tanesinde diğer öğrenim kümelerinden yüksek oranda, geriye kalanlarında da yoğun olarak yer aldıkları,

b) Diğer öğrenim kümelerinden yüksek oranda yer aldıkları program çeşitlerinden 38'inin Mesleki ve Teknik Eğitim Programları kapsamında olduğu görülmüştür.

4- 1983-84 yılında yaş kümelerinin program çeşitlerine dağılımında ise;

a) 46 + yaş kümesinin Genel Eğitim Programlarından yalnızca ilkökul bitirme, Türk halk müziği ve tiyatro programlarında yer aldıkları, 74 Mesleki ve Teknik Eğitim Programı çeşidinden 30'una katıldıkları,

b) 7-12 yaş kümesinin 114 programın 12'sine katıldıkları, bunların 11'inin Genel Eğitim Programları 1'inin de biçki-dikiş olduğu,

c) 13-16 yaş kümesinin daha çok Genel Eğitim Programları içinde yer aldığı, Mesleki ve Teknik Eğitim Programlarının ise yalnızca 17'sine katıldıkları,

ç) 17-25 yaş kümesinin 114 programın 100'üne, 26-45 yaş kümesinin 90'ma katıldıkları görülmüştür.

G. 1983-84 yılında illerin halk eğitimi programlarına katılan nüfusunun 1980 nüfuslarına oranına göre sıralaması ile, alıcı fiyatlarıyla 1978 Gayri Safi Milli Hasıla içindeki paylarına göre sıralanmaları arasındaki sıralama farkı korelasyon katsayısı (∞) 0.1 olarak bulunmuştur.

1- 1983-84 verilerine göre, illerin programlara devam eden nüfusunun toplam devam eden nüfusa oranı ile, başarılı olan nüfusunun toplam başarılı olan nüfusa oranları arasında hiç bir fark olmadığı saptanmıştır.

2- 1983-84 yılı verilerine göre, illerin başarısız olan nüfusunun başarılı olan nüfusuna oranı, 67 ilin 58'inde % 20 küsur olarak bulunmuştur. Toplam başarısızların toplam başarılanlara oranı da % 20'dir.

3- 1983-84 yılı verilerine göre:

a) Türkiye nüfusunun yalnızca % 1.8'i Halk Eğitimi Merkezleri tarafından uygulanan programlara katılabilmektedir.

b) Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı kapsamında yürütülen tüm halk eğitimi etkinliklerine katılan nüfusun Türkiye nüfusuna oranı ise % 3.3'dür.

4- 1983-84 yılında uygulanan 114 program çeşidininin 68 tanesinin yalnızca 1-10 il sınırları içinde uygulanabildiği görülmüştür.

a) Program çeşitlerinin 53 tanesi yalnızca 1-5 ilde, 15 tanesi 6-10 ilde uygulanabilmektedir.

b) 42-67 il kapsamında uygulanan program çeşitleri ise 18 tanedir.

c) 65-67 il kapsamında uygulanan program çeşitleri ise biçki-dikiş, el ile örücülük, sim sırma, dekoratif resim, el nakışı, pano, daktilo, çiçek ve el sanatları programlarıdır.

SONUÇ

● 1974-84 döneminde Halk Eğitimi Merkezleri tarafından uygulanan programlarda, Türk eğitim politikasına koşut olarak mesleki ve teknik eğitime ağırlık verildiği saptanmış, ancak uygulanan mesleki ve teknik programların ülkenin insangücü geçeksınmelerini karşılayacak nitelikte olmadığı gözlenmiştir.

● Genel eğitim programları da, halkın, ekonomi, teknoloji, toplum, sanat, siyaset v.b. konularda kavrayışlarını, davranışlarını geliştirme özelliğine sahip değildir. On yıllık dönemde uygulanan genel eğitim programlarının yalnızca şu üç amacı kapsadığı görülmüştür: İnsanların, (1) örgüneğitim müfredat programlarında yer alan derslerde başarılı olması; (2) öğrenci seçme sınavlarında başarılı olması; (3)spor, müzik, resim, tiyatro, dans etkinliklerinde bulunması.

● Halk Eğitimi Merkezlerinin on yıllık dönemdeki uygulamalarının 34 çeşit program üzerinde yoğunlaştığı ve dolayısıyla halk eğitiminin doğasına aykırı bir kalıplaşmış yapının varlığı saptanmıştır.

● On yıllık dönemde Halk Eğitimi Merkezleri tarafından en yaygın biçimde uygulanan ve en çok insanın katıldığı (başardığı) programın biçki-dikiş olduğu görülmüştür.

● On yıllık dönemdeki uygulamalarda, mesleki-teknik eğitim lehine halk eğitiminin kültürel ve insancıl boyutunun ihmal edildiği sonucuna varılmıştır.

● On yıllık dönemdeki uygulamalardan daha çok kadınların, ilkokul mezunlarının ve 17-25 yaş kümesinin yararlandığı sonucuna varılmıştır.

Dolayısıyla yaş ve cinsiyet önceliğine, bilinçli veya rastlantıyla, uyulduğu, öğrenimsel önceliğe ise uyulmadığı söylenebilmektedir. Kırsal bölgelere tanınan önceliğe de uygulamada uyulmadığı gözlenmiştir.

● On yıllık dönemde, uygulamalara katılan (başaran) lise mezunlarının oranı giderek artmış ve 1983-1984 yılında en ağırlıklı küme olmuşlardır. Bu eğilimin sürmesinin, halk eğitimini, beklenenin tam tersine eğitimdeki eşitsizliği artıran bir konuma sokacağı düşünülmektedir.

● 1983-84 yılında uygulanan mesleki ve teknik eğitim programlarının 38'inde lise mezunlarının diğer öğrenim kümelerinden daha fazla yer aldıkları, geriye kalan 36 programın 24'üne de yoğun olarak katıldıkları gözlenmiştir. Öyleyse, örgüneğitimin insanları "mesleğe" yeterince hazırlayamaması halk eğitimini de önemli ölçüde etkilemektedir.

● 1983-84 yılı verilerine göre Halk Eğitimi Merkezleri Türkiye nüfusunun % 1.8'ine, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığının tüm halk eğitimi etkinlikleri ise % 3.3'üne hizmet sunabilmektedir. Yaşam-boyu eğitim çerçevesinde bu oranın, örgüneğitimin kapsadığı nüfus oranından daha fazla olması beklenilirdi.

● Uygulamada var olan programların illere yaygınlığı da yeterli bulunmamaktadır. 1983-84 yılı verilerine göre tüm program çeşitlerinin % 58.1'inin ancak 1-10 il kapsamında uygulanabilmesi bu yargıya yol açmaktadır.

● Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı kapsamında mesleki ve teknik eğitim programları uygulayan başka halk eğitimi kuruluşlarının bulunmasına karşın, Halk Eğitimi Merkezleri dışında genel eğitim programları uygulayan bir kuruluş olmaması, bu Merkezlerin genel eğitime mevcut durumda olduğundan daha fazla yönelmesinin gerekli olduğunu düşündürmektedir.

KAYNAKÇA

Devlet İstatistik Enstitüsü: *Milli Eğitim İstatistikleri*, Yaygın Eğitim, 1974-76, 1976-77, 1977-78, 1978-79, 1979-80, 1980-81, 1981-82, 1982-83, 1983-84.

Devlet Planlama Teşkilatı: *Yeni Strateji ve Kalkınma Planı*, Üçüncü Beş Yıl: 1973-1977, Ankara. Geray, Cevat. *Halk Eğitimi*, A.Ü. Eğitim Fakültesi, Ankara, 1978.

Milli Eğitim Bakanlığı: *Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı M. Vehbi Dinçerler'in 19-29 Mart 1985 Tarihleri Arasında Paris'te Yapılan Dördüncü Milletlerarası Halk Eğitimi Konferansında Yaptığı Konuşma Metni*, Çıkrıklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü, Ankara.

———. *Onuncu Milli Eğitim Şûrası*, Öneriler Konuşmalar Kararlar, Ankara, 1981.